

Ulusal Engelli Savunuculuğu Çerçevesi 2023 – 2025

Turkish | Türkçe

Ulusal Engelli Savunuculuğu Çerçevesi 2023-2025, Avustralya'nın Engelli Stratejisi 2021-2031 kapsamında bir Ortak Plandır.

Giriş

Engelli savunuculuğu, engelli bireylerin haklarının korunmasını, desteklenmesini ve değer görmesini sağlayarak onları destekler. Engelli bireylerin haklarını, refahlarını ve çıkarlarını geliştiren kararlara ve süreçlere aktif olarak katılmalarını sağlayabilir. Bazı engelli bireyler için bu, özellikle hizmetlere ve desteğe erişim konusunda hayatlarını etkileyen kararlara katılmak için savunuculuk hizmetleri tarafından desteklenmeyi içerir.

Ulusal Engelli Savunuculuğu Çerçevesi 2023-2025 (Çerçeve), ülke çapında tüm engelli bireylerin savunuculuk hizmetlerine erişimini sağlamak için Avustralya, eyalet ve bölge hükümetleri arasında engelli savunuculuğuna yönelik ortak bir taahhüttür. Bu Çerçeve, hükümetlerin engelli bireyler için sonuçları ve erişimi iyileştirmek üzere savunuculuk hizmetlerinin ve standartlarının uyumlaştırılması yönünde çalışmasına olanak tanıyacaktır.

2008 yılında Engelli Bakanları, Avustralya, eyalet ve bölge hükümet yetkililerinden bireysel ve sistem çapında savunuculuk, ortak tanımlar ve istenen sonuçlar ile veri konularını kapsayan ulusal düzeyde tutarlı bir savunuculuk çerçevesi geliştirmelerini talep etti. Ulusal Engelli Savunuculuğu Çerçevesi 2012 (2012 Çerçevesi), engelli bireyler için savunuculuk sağlanmasına rehberlik etmek ve hükümet tarafından finanse edilen savunuculuk programları arasında daha fazla tutarlılığı teşvik etmek için temel sonuçlar belirledi.

2012 Çerçevesi'nin oluşturulmasından bu yana, Avustralya'da engelliliğin sosyal bir model ve hak temelli yaklaşımlar yoluyla tanınması ve engelliliğe yanıt verilmesi yönünde devam eden bir değişim olmuştur. Bu durum, 2012 Çerçevesi'nin oluşturulmasından bu yana hükümetin tüm kademelerinde önemli ölçüde değişen engelli politikası ve program görünümüne yansımıştır. Bireysel ve sistemik savunuculuk sağlayıcıları, Avustralya, eyalet ve bölge hükümetleri tarafından yönetilen, giderek karmaşıklaşan ve birbiriyle kesişen sosyal destek sistemleri içerisinde faaliyet göstermekte zorluklarla karşılaşmaktadır. Bu sistemler, Ulusal Engelli Sigortası Programı ile sosyal yardım, sağlık hizmetleri, barınma ve evsizlik, eğitim, istihdam ve adalet gibi ana akım destekleri içerir ama bunlarla sınırlı değildir.

2012 Çerçevesi, *Avustralya'nın 2021-2031 Engelli Stratejisi'nin* (Strateji) uygulanmasını desteklemek amacıyla engelli bireyler, aileler ve bakıcılar, engelli savunuculuğu sağlayıcıları, engelli temsilcisi kuruluşlar ve en üst organlara danışılarak revize edilmektedir. Bu Strateji, savunuculuğun insanların haklarının korunmasına ve topluma dahil edilmelerinin ve katılımlarının önündeki engellerin aşılmasına yardımcı olduğunu kabul eder. Strateji kapsamındaki Güvenlik, Haklar ve Adalet Sonuç Alanı, engelli savunuculuğunu, engelli bireylerin haklarını korumalarını ve geliştirmelerini sağlamanın ve desteklemenin önemli bir yolu olarak kabul eder. Bu Sonuç Alanı, "engelli bireylerin haklarının teşvik edilmesini, desteklenmesini ve korunmasını ve engelli bireylerin kendilerini güvende hissetmelerini ve kanun önünde eşitlikten yararlanmalarını" sağlamayı amaçlar.

Gerekçe

Engelli bireyler genellikle topluma katılma becerilerini engelleyen engellerle karşılaşmakta ve bu da kalitesiz yaşam sonuçlarına yol açmaktadır. Bu engeller arasında fiziksel, iletişimsel, tutumsal, ekonomik ve sistemik engeller sayılabilir. Savunuculuk, engelli bireylere, haklarının desteklenmesini ve korunmasını sağlamak için hayatlarını etkileyen kararları alma ve bu kararlara katılma konusunda destek ve ehliyet sağlar.

Bu Çerçeve, engelli bireyleri destekleyebilecek birçok farklı türde engelli savunuculuğu olduğunu kabul eder ve bu kabul, engelli bireylerin aileleri, arkadaşları ve bakıcıları aracılığıyla sağlanabilecek gayri resmi savunuculuk desteklerini de kapsar. Ancak Çerçeve'nin kapsamı, Avustralya, eyalet ve bölge hükümetleri tarafından finanse edilen engelli savunuculuğunun sağlanmasıdır.

Çerçeve, engellilik deneyiminin genellikle dezavantaj getirdiğini ve engelli kişilerin kaynaklara, hizmetlere ve desteklere nasıl erişebileceğini ve erişip erişemediğini etkilediğini kabul eder. Engelli bireyler de dahil olmak üzere toplumun tüm üyeleri ırk, cinsiyet, cinsel kimlik, cinsel yönelim, engellilik, sınıf, din, yaş, sosyal köken ve diğer kimlik belirteçlerine dayalı olarak ek ayrımcılığa maruz kalabilir.

Çerçeve, politika ve programların engelli bireylerden gelen girdilerle tasarlandığı, bireye ve onun güçlü yönlerine, ihtiyaçlarına, ilgi alanlarına ve hedeflerine odaklandığı ve engelli bireylerin haklarını yansıttığı birey merkezli ve hak temelli bir yaklaşımla desteklenir.

Tanımlar

Bu Çerçeve'de engelli savunuculuğunu tanımlamak için aşağıdaki tanımlar kullanılmıştır. Bu, her yetki alanında mevcut olabilecek engelli savunuculuğu türlerinin tam bir listesi değildir:

Engelli savunuculuğu, engelli bireylerin insan haklarını koruyan ve geliştiren karar alma süreçlerine katılmalarını sağlar.

Bireysel savunuculuk, haksız muamele veya istismar vakalarını önlemek veya ele almak için profesyonel bir savunucu, akraba, arkadaş veya gönüllü tarafından üstlenilen bire bir yaklaşımdır.

Sistemik savunuculuk, mevzuat, politikalar ve uygulamalar aracılığıyla engelli bireylerin kolektif hak ve çıkarlarına hizmet edilmesini sağlamak için uzun vadeli sosyal değişim için çalışmayı içerir.

Öz savunuculuk, engelli bir kişinin konuşması ve kendisini temsil etmesidir. Toplum temelli gruplar aracılığıyla öz savunuculuk için destek ve eğitim mevcuttur.

Yasal savunuculuk, ayrımcılık, istismar ve ihmalin yasal yönlerini ele alarak engelli bireylerin haklarını ve çıkarlarını korur.

Amaç

Bu Çerçeve aracılığıyla Avustralya, eyalet ve bölge hükümetleri, Avustralya'da engelli savunuculuğunun sağlanmasında uzun vadeli hedef olarak aşağıdaki amacı taahhüt eder:

Engelli bireyler, tüm insan haklarından tam ve eşit şekilde yararlanmalarını teşvik eden, koruyan ve sağlayan, topluma tam katılımı ve dâhil edilmeyi mümkün kılan etkili engelli savunuculuğuna erişebilir.

İlkeler

Çerçeve, aşağıdakiler dâhil olmak ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, ulusal düzeyde tutarlı mevzuat ve politikalar tarafından bilgilendirilir ve bunların uygulanmasını destekler:

- *Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi*
- *Engelli Ayrımcılığı Yasası 1992*
- *Avustralya'nın Engelli Stratejisi 2021-2031*
- Farkı Kapatmaya İlişkin Ulusal Anlaşma
- NDIS Kalite ve Koruma Çerçevesi

Bu Çerçeve aracılığıyla Avustralya, eyalet ve bölge hükümetleri, engelli bireylere yönelik savunuculuk hizmetlerine ulusal düzeyde rehberlik etmek üzere aşağıdaki ilkeleri kabul eder ve benimser:

Hak ve Ehliyet Karinesi

- Herkes şiddet, istismar, ihmal, ayrımcılık ve sömürüye uğramama hakkına sahiptir.
- Herkes saygınlık ve saygı görme hakkına sahiptir.
- Herkes iletişim ve bilgiye erişim hakkına sahiptir.
- Herkes, intikam alınma korkusu olmadan herhangi bir sorun ve şikâyetini güvenli bir şekilde takip etme hakkına sahiptir.
- Herkes mahremiyet ve gizlilik hakkına sahiptir.
- Tüm yetişkinler, hayatlarını etkileyen kararlar alma ve bu kararlara saygı gösterilmesi konusunda eşit hakka sahiptir.
- Engelli tüm yetişkinlerin, hayatlarının tüm yönlerini etkileyen kararları alma ve bu kararlara katılma ehliyetine sahip oldukları varsayılır.
- Engelli tüm çocuklar ve gençler, kendi yaşamlarını etkileyen kararlara imkânları ölçüsünde eşit katılım hakkına sahiptir.
- Karar vermek için desteğe ihtiyaç duyabilecek kişiler de dâhil olmak üzere engelli bireyleri etkileyen kararlar, bu kişilerin iradelerine, tercihlerine ve haklarına uygun olarak alınmalıdır.
- Atanmış ikame karar mercileri tarafından alınan ve engelli bireyleri etkileyen kararlarda, uygulanabilir olduğu en geniş kapsamda, bu kişilerin iradeleri, tercihleri ve hakları dikkate alınmalıdır.

Koruma Tedbirleri ve Adalet

- Engelli savunuculuğu, engelli bireylerin insan haklarının korunmasında önemli bir araçtır.
- Tüm engelli bireylerin hakları teşvik edilir, desteklenir ve korunur.
- Tüm engelli bireyler kanun önünde kendilerini güvende hisseder ve eşitlikten yararlanır.
- Bireyler şiddete, istismara, ihmale ve sömürüye ne zaman maruz kaldıklarını tespit etmeleri ve anlamaları ve yaşadıklarına karşılık olarak ne gibi adımlar atabileceklerini anlamaları için desteklenir.
- Engelli savunuculuğu, engelli bireylerin haklarını kullanmalarına yardımcı olmak için gerekli olduğu durumlarda profesyonel hukuk hizmetleri tarafından sağlanan hukuki tavsiye ve temsili kapsar.

Katılım, Dâhil Edilme ve Desteklere Erişim

- Engelli savunuculuğu, tüm engelli bireylerin topluma tam ve etkin katılımını ve dâhil edilmesini teşvik etmek için önemli bir araçtır.
- Engelli bireylerle etkili ve uygun iletişimin kolaylaştırılması, engelli savunuculuğunun temel bir bileşenidir.
- Avustralya'nın neresinde yaşıyor olurlarsa olsunlar, tüm engelli bireyler kaliteli ve bağımsız savunuculuk desteklerine erişim hakkına sahiptir.

- Engelli savunuculuğuna erişilebilirlik, engelli bireylerin konum, iletişim, kültür ve teknoloji ihtiyaçlarını göz önünde bulundurur.

Kendi Geleceğini Belirleme

- Engelli savunuculuğu, engelli bireyin iradesi, tercihleri ve hakları tarafından yönlendirilmelidir.
- *"Biz olmadan bizimle ilgili hiçbir şey olmaz"* ilkesine uygun olarak, engelli savunucuları:
 - Bireyin sesinin anlaşılmasını ve duyulmasını sağlamalıdır
 - Bir kişinin güçlü yönlerini belirleyerek kişi merkezli bir yaklaşımla bireyleri seslerini kullanmaları için güçlendirmek ve bu güçlü yönleri kararlara ve sonuçlara dahil edilmelerini en üst düzeye çıkarmak için kullanılmalıdır ve
 - Bireylerin kendi kendini savunma ehliyetini geliştirerek bağımsızlığı teşvik etmelidir.

Engelli İlk Uluslar Halkı için Dâhil Edilme ve Erişilebilirlik

- Farkın Kapatılmasına İlişkin Ulusal Anlaşma ile aynı çizgide kalmak:
 - Kendilerini etkileyen savunuculuk desteklerinin tasarlanması ve sunulmasında engelli İlk Uluslar bireylerinin görüşleri ve uzmanlıkları dikkate alınır
 - Ortaklıklar ve ortak karar alma süreçleri, engelli İlk Uluslar bireylerinin güvenilir, kültürel açıdan uygun, erişilebilir ve kapsayıcı engelli savunuculuğunun tasarlanmasına ve uygulanmasına yön verebilecekleri temel bir yoldur
 - İlk Uluslar toplum kontrollü sektörü, engelli İlk Uluslar bireylerinin kültürel olarak uygun savunuculuk desteklerine erişebilmeleri için önemli bir yoldur
 - Ana akım engelli savunuculuğu hizmetleri, engelli İlk Ulusların güçlü yönlerini, bilgilerini ve eylemliliklerini tanıyarak engelli İlk Uluslar için ve onlarla birlikte anlamlı ve kültürel açıdan güvenli savunuculuk destekleri devreye alır ve uygular
 - İlk Uluslardan engelli bireyler, topluluklar ve kuruluşlar, yerel olarak ilgili veri ve bilgilere erişim ve bunları kullanma ehliyeti ile engelli savunuculuğu konusunda daha iyi kararlar almaları için desteklenmektedir.

Kesişimsellik ve Çeşitliliğin Anlaşılması ve Bunlara Saygı Gösterilmesi

- Engelli savunuculuğu, engelli bireylerin homojen bir grup olmadığını ve bireysel ihtiyaç ve koşullarının anlaşılması, kabul edilmesi ve karşılanması gerektiğini kabul etmelidir.
- Engelli savunuculuğu ırk, cinsiyet, cinsel kimlik, cinsel yönelim, engellilik, sınıf, din, yaş, sosyal köken ve diğer kimlik belirteçleri nedeniyle kesişen ayrımcılık ve dezavantaj biçimleri de dahil olmak üzere, engelli bir bireyin yaşadığı her türlü ayrımcılığı ele almalıdır.

Sonuçlar

Bu Çerçeve doğrultusunda sağlanan engelli savunuculuğu destekleri aşağıdaki sonuçlara katkıda bulunacaktır:

- Tüm Avustralyalılar aynı hak ve özgürlüklere sahiptir.

- Tüm engelli bireyler daha fazla seçim, kontrol ve refaktan yararlanır, karar verme haklarını kullanır, yaşamlarını etkileyen tüm karar verme süreçlerine dâhil olur ve bu kararları vermek için ihtiyaç duydukları desteği görür.
- Tüm engelli bireyler toplumlarımızın sivil, siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamının tüm yönlerine katılabilir.
- Tüm engelli bireyler, nerede yaşadıklarına bakılmaksızın kaliteli ve bağımsız savunuculuk desteğine erişebilir.
- Birden fazla dezavantaj yaşayanlar da dâhil olmak üzere tüm engelli bireyler, adalete ve yasal savunuculuğa destekleyici, esnek ve zamanında erişim de dâhil olmak üzere, engellilik destekleri ve hizmetleri ve/veya ana akım hizmetler ve imkânlarla etkili etkileşimlere ve bunlara erişime sahip olmaları için desteklenir.
- Tüm engelli bireyler, eriştikleri destek ve hizmetlerle ve hizmet sunumunun nasıl iyileştirilebileceğiyle ilgili görüş ve isteklerini ifade etme fırsatına sahiptir ve bu konuda yetkilendirilmiştir; ve satın aldıkları veya dahil oldukları destek ve hizmetlerle ilgili geri bildirimde veya şikâyetle bulunurken bir şikâyet mekanizmasına ve bağımsız destek ve tavsiyeye erişebilirler.
- Engelli İlk Uluslar bireyleri, savunuculuğun nasıl tasarlanacağı ve sunulacağı konusunda daha fazla söz sahibidir; engelli savunuculuğu sağlayan toplum kontrolündeki kuruluşlara erişim de dâhil olmak üzere kültürel ve dilsel olarak uygun ve kültürel olarak güvenli engelli savunuculuğuna erişebilir; yerel olarak ilgili veri ve bilgilere erişebilir ve bunları kullanma ehliyeti vardır.
- Kültürel ve dilsel açıdan farklı topluluklardan gelen engelli bireyler de dâhil olmak üzere tüm engelli bireyler, ilgili yerel toplulukların katılımını ve girdilerini içeren, kültürel ve dilsel açıdan uygun ve kültürel açıdan güvenli engelli savunuculuğuna erişebilir.
- Kadınlar ve kız çocukları ile kendilerini lezbiyen, gey, biseksüel, transseksüel, queer veya sorgulayan, ikili olmayan veya cinsiyet çeşitliliği olan, interseks veya aseksüel olarak tanımlayan kişiler de dâhil olmak üzere tüm engelliler, güvenli, cinsiyete duyarlı ve kapsayıcı engelli savunuculuğu desteklerine erişebilir.
- Bireysel savunuculuk hizmeti alan engelli bireylerin demografik özellikleri, destek hizmetlerinin faaliyet gösterdiği toplulukların çeşitliliğini yansıtır.
- Engelli bireyler, kendilerini etkileyen engellilik ve daha geniş kapsamlı hükümet politikaları, programları ve hizmetlerinin geliştirilmesi, sunulması ve değerlendirilmesinin tüm yönlerine aktif olarak katılma fırsatına sahiptir.
- Engelli bireylerin hakları, topluma ve topluluklara kattıkları güçlü yönler ve yaptıkları olumlu katkılar ile savunuculuk desteklerinin varlığı ve değeri konusunda toplumda farkındalık artmıştır.
- Engelli savunuculuğuna ilişkin yönetim ve planlama, ulusal düzeyde tutarlı ve kanıta dayalı bir veri yaklaşımı ve savunuculuğun engelli bireyleri destekleyen diğer sistemlerle nasıl bağlantı ve iletişim kurduğu ve bunları nasıl koordine ettiğinin dikkate alınmasıyla bilgilendirilir.

Uygulama

Bu Çerçeve, hedef, ilke ve sonuçlarının uygulanmasını sağlayacak bir Engelli Savunuculuğu Çalışma Planı (Çalışma Planı) tarafından desteklenir. Çalışma Planı, Avustralya, eyalet ve bölge hükümetlerinin Çerçeve

kapsamındaki ilkeler ve sonuçlar konusunda şeffaf ve hesap verebilir olmalarını desteklemek için aday gösterilen yetki alanları tarafından üstlenilecek eylemlerin ana hatlarını belirler.

Çalışma Planı Avustralya, eyalet ve bölge hükümetleri tarafından ortaklaşa geliştirilmiş ve engelli bireylerle yapılan görüşmelerle bilgi akışı sağlanmıştır. Çalışma Planı, uygun olduğu durumlarda, Avustralya'nın Engelli Stratejisinin Hedeflenen Eylem Planları ve engelli savunuculuğunun sağlanmasıyla ilgili diğer mevzuat, politika ve programlarla uyumludur.

Çalışma Planı, daha fazla kamuoyu istişaresi ve Engelli Bireylere Yönelik Şiddet, İstismar, İhmal ve Sömürüye ilişkin Kraliyet Komisyonu'ndan elde edilen bulgular, 2026'da başlayacak yenilenmiş bir Çerçeve için güncellemelere bilgi akışı sağlayacaktır.

Sorumluluklar, Reform ve Politika Yönergeleri

Bu Çerçeveyi kabul eden Avustralya, eyalet ve bölge hükümetleri aşağıdaki hususları taahhüt etmektedir:

- Kendi yetki alanlarında engelli savunuculuğu sorumluluğunu paylaşmak. Her bir savunuculuk programının nasıl geliştirileceği, finanse edileceği ve yönetileceği finansman sağlayan hükümetin kararı ve müteakip sorumluluğudur.
- Avustralya genelinde etkili bir engelli savunuculuğu ağı oluşturmak için birlikte çalışmak. Bu, engelli savunucularının ehliyetlerinin geliştirilmesinin desteklenmesini ve engelli savunuculuğu için ulusal düzeyde tutarlı sonuçların geliştirilmesini içerir.
- Engelli bireylerin, kendilerini etkileyen politika ve reformların tasarlanması ve uygulanmasının merkezinde yer almalarını sağlamak. Bu, kişi merkezli yaklaşımların ve ortak tasarım ilkelerinin uygulanmasını içerir.
- Bu Çerçevenin amaç ve sonuçlarına ulaşmak için engelli savunuculuğunun sağlanmasında devam eden politika ve reform yönergeleri.
- Engelli sektörü ve toplum genelinde engelli bireylerin hakları konusunda farkındalık yaratmak.
- Engelli savunuculuğunun önemi konusunda farkındalık yaratmak.
- Engelli savunuculuğunun finansmanının şeffaf ve hesap verebilir olmasını sağlamak ve coğrafi kapsam ve hizmet farklarının belirlenmesi ve ele alınması da dâhil olmak üzere eşitlikçi sonuçları desteklemek.
- Engelli savunuculuğunun idaresi ve planlanması ve hizmet sistemlerinin iyileştirilmesi için ulusal düzeyde tutarlı ve kanıta dayalı verileri toplamak, kullanmak ve raporlamak.
- Bireysel ve sistemik savunuculuk arasındaki bağlantıların teşvik edilmesi de dâhil olmak üzere, engelli bireylere yönelik sonuçları daha iyi desteklemek için engelli savunuculuğu kuruluşları, engelli hizmetleri, Ulusal Engellilik Sigorta Kurumu, ana akım hizmetler, toplum temelli hizmetler ve hükümetler arasındaki koordinasyon ve iletişimi iyileştirmek.
- Farkın Kapatılmasına İlişkin Ulusal Anlaşma ve Farkın Kapatılması Öncelikli Reformları doğrultusunda, engelli ilk Uluslar bireyleri için kapsayıcı, erişilebilir ve kültürel açıdan güvenli engelli savunuculuğu hizmetlerinin uygulanması.